

Adı-Soyadı:

Sınıf-No:

Puan:

**2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ŞEHİT TEVHİT AKKAN KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
12/D SINIFI SEÇMELİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI CEVAP ANAHTARI**

Tarihi süreç içerisinde dil, çevresel, sosyal ve kültürel faktörler gibi birçok etkene maruz kalmıştır. Dilin tarihi süreç içerisindeki değişimini etkileyen birçok faktör vardır. Coğrafi, sosyal, kültürel ve tarihi faktörlerin yanı sıra teknolojik ilerleme de dilin değişmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: Dilin tarihi süreç içerisindeki değişimini etkileyen sebepler

1. Bu parçadan yola çıkılarak dilin tarihi süreç içerisindeki değişimini etkileyen sebepler hakkında en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazınız (15 puan)

Yazdığınız paragrafın yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu, değerlendirmeye dâhil edilecektir.

Dil canlı bir varlıktır aynen canlılar gibi doğar, binlerce yıl gelişimini sürdürür ve en sonunda da korunmazlarsa varlıkları sona erer. Toplumun bulunduğu coğrafya kültürü ve dili etkileyen bir faktördür. Çünkü bulunduğunuz konum aslında bizi çevreleyen kültürü de belirler. Coğrafyanın yanı sıra bir toplumun yaşam biçiminde önemli değişiklikler gerçekleştiren dinlerin de dilleri çok yakından etkilediği bilinen bir gerçektir. Din kültürel hayatta bir değişikliğe yol açmasıyla dili değiştirebileceği gibi aynı zamanda bazı dini kavramların ve terimlerin de dile yerleşmesini sağlar. Bunların dışında özellikle son iki asırdır içinde bulunduğumuz hızlı teknolojik yenileşme dilleri etkilemeyi sürdürmektedir. Öyle ki her türlü teknolojik değişim bizim günlük konuşma dilimize binlerce kelime sokmuştur. Ayrıca bir toplumun içinde bulunduğu siyasal yaşam anlayışı da dilin değişimini etkiler. Özetle biz Türk milletinin de dili tarihsel süreç içerisinde epey bir değişime uğramıştır. Bunda yaşadığımız coğrafyanın yanı sıra benimsediğimiz dinlerin, karşılaştığımız farklı kültürlerin, siyasi anlayışların ve teknolojilerin büyük etkisi vardır.

2. GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: İlk örneklerden günümüze Türkçenin önemli sözlükleri

Aşağıdaki sözlüklerin yazarlarını karşılarındaki boşluklara yazınız.(10 puan)

Divanü Lügâti't-Türk: **KAŞGARLI MAHMUT** **5PUAN**

Lehçe-i Osmani: **AHMET VEFİK PAŞA** **5 PUAN**

(Kazanım: A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

3. Küçürek hikâye türünün özellikleri hakkında bilgi vererek bu türün önemli temsilcilerinden iki kişinin ismini yazınız. (20 Puan)

Dünya edebiyatında “flash fiction”, “short-short story”, “anlık kurmaca” olarak tanımlanan küçürek öykü; Türk edebiyatında minimal öykü, çok kısa öykü, öykücük, kısa kısa öykü, kıpkısa öykü, sınıksız öykü, kısa kurmaca, minik öykü, mini öykü, küçük ölçekli kurmaca, mesel gibi isimlerle adlandırılır. Küçürek öyküde genellikle beş yüz kelimeyi geçmeyecek bir anlatım örgüsü oluşturulur. Küçürek öykü, nasihatte bulunmaz; karakter geliştirmez ve okuyucuyu yönlendirmez. Bu türün en büyük özelliği okuyucuda şok etkisi yapmasıdır. Küçürek öyküde yazar, pek çok şeyi uzun uzun anlatmak zorunda değildir. Okuyucunun bildiği şeyleri ima ederek geçer ve pek çok ayrıntıyı anlatmaz. Öyküde eksik bırakılan noktaları okurun tamamlamasını bekler. Bu bakımdan küçürek öykülerde okura da çok iş düştüğünü söylemek gerekir. Küçürek öykülerde yazar, şiirde olduğu gibi çoğu zaman imgeler kurar ve onların gücünden faydalanarak hikâyesini anlatır. Bunun yanında yazarlar küçürek öyküleri oluştururken özetleme tekniğine bolca başvururlar. Türk edebiyatında 1960’lı yıllardan sonra yer bulan küçürek öyküleri birçok yazar kaleme almıştır. Bu yazarlar arasında Ferit Edgü, Haydar Ergülen, Mehmet Harmanlı, Hulki Aktunç, Tezer Özlü, Sadık Yalsızuçanlar gibi sanatçılar yer alır.

Kazanım: A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

4. Aşağıdaki eserlerin yazarlarını eserlerin karşısına yazınız. (10 Puan)

Sancho'nun Sabah Yürüyüşü: HALDUN TANER 5PUAN

Parasız Yatılı: FÜRUZAN 5PUAN

Bir hafta sonra, Başhekimin odasına saygının eğikliği içinde girdiler. Başhekim, okuduğu gazeteden başını kaldırıp sıkıntıyla baktı onlara. Kadın çekingен ve pürüzlü bir sesle: — Hastayı getirdik Başhekim Bey, dedi. Bugün için yatıracağınızı söylemişsiniz. Başhekim sonra ayağa kalkıp oğluna dayanmış duran İsmail Efendi'yi baştan aşağıya süzdü. — Boş yatak... Henüz yok. Birkaç gün sonra uğrarsanız...

Kazanım: A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

5. Bu parçada işlenen toplumsal değeri yazarak kısaca yorumlayınız.(15 Puan)

Yardım etme, zor durumdaki birine yardımcı olma gibi sosyal bir değere vurgu yapılmıştır. Başhekimin işgal ettiği makamın hakkını veremediğini üstelik hastalıkla boğuşan ve zor durumda olan birine yardımcı olmadığı anlatılmaktadır. Makam sahiplerinin halkın mutluluğu için çalışmaları gerektiği, halkın sorunlarıyla ilgilenip onlara yardımcı olmaları gerektiği mesajı verilmiştir.

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

Sabah **taliminden** dönen Polis Kolejinin stajyer köpekleri tam bu sırada karşıdan göründüler. Hepside kanlı canlı, iyi besili idiler. Sancho onları farketmesine etmişti, ama bu oyuna birden son vermeyi kendine yediremedi. Taburun önünde giden iki polis köpeği birden durdu. Bu işte bir iş var diye şüpheli şüpheli bakındılar. Son günlerde herşeyden daha kolay **ışkillenir** olmuşlardı. Onlar durunca bütün tabur durdu. Hepsi başlarında giden iri yarı, siyah bıyıklı polise bakıyor: ondan emir bekliyordu.

a. Yukarıdaki parçada yer alan deyimi bulup bunu bir cümlede kullanınız.(10 puan)

Kendine yedirememek 5 PUAN- Gidip ondan para istemeyi kendime yediremiyorum.5 PUAN

b. Yukarıdaki parçada altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını bulup bunları tek bir cümlede kullanınız.(10 puan)

Talim- Öğretim2 PUAN

ışkillenmek- şüphelenmek 2 PUAN

Saygın bir yere sahip olan bu kurumdan eğitim ve öğretim adına şüphelenmeye başladım. 6 PUAN

c. Yukarıdaki parçada yer alan yazım ve noktalama yanlışlarını düzeltiniz.(10 puan)

*Parçada yer alan yazım yanlışları sunlardır: hepsi de- fark etmesine- her şeyden 6 PUAN

* Noktalama hataları ise şu şekildedir: -Bağlaçlardan önce ve sonra virgül gelmez ama sözcüğünden önce gelen virgül yanlış kullanılmıştır. 2 PUAN

-İki nokta yanlış kullanılmıştır. İki noktanın olduğu yere noktalı virgül getirilmelidir. 2 PUAN

NOT: Süre bir ders saatidir. Başarılar dileriz.

Muhammet Salih ATAĞ

Nurcan ÇINAR